

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**28 Mayıs 2020
Perşembe**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

28 Mayıs 2020 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ MİLLETLERARASI ANDLAŞMALAR

- Transit ve Ulaştırma İşbirliği Anlaşması (Lapis Lazuli Güzergâh Anlaşması)'nın Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2578)
- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Kültürel İşbirliği Anlaşmasının Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2579)

ATAMA KARARLARI

- Cumhurbaşkanlığı Tarafından Yapılan Atamalar Hakkında Kararlar (Karar: 2020/246, 247, 248)

YÖNETMELİKLER

- Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Personel Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (Karar Sayısı: 2580)
- Emniyet Hizmetleri Sınıfı Personeli Rütbe Terfileri ve Değerlendirme Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (Karar Sayısı: 2581)
- Yenilenebilir Enerji Kaynaklarından Elektrik Enerjisi Üreten Tesislerde Kullanılan Yerli Aksamın Desteklenmesi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu Yönetmeliği
- Kütahya Dumlupınar Üniversitesi İleri Teknolojiler Tasarım Araştırma Geliştirme ve Uygulama Merkezi Yönetmeliği

Patates ve soğanda ihracat kontrollü açılıyor

Tarım ve Orman Bakanlığı, hasat dönemine girilen soğan ve patatesteki piyasaları yakın takibe alırken, rekolte artışı beklenen her iki ürünün ihracatı için de ön izin vermeye başladı.

27 Mayıs 2020

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin talimatıyla stratejik ürünleri takip amacıyla oluşturulan "Ürün Masaları", hasat dönemine başlanan bu dönemde soğan ve patates piyasasındaki gelişmeleri yakından takip ediyor.

"Ürün Masaları" tarafından hazırlanan rapora göre, başta Hatay ve Adana olmak üzere bazı illerde patates ve soğan hasadı başlarken, tarımsal üretimin kesintiye uğramadan sürdürülebilmesi ve araziye çıkışlarda sorun yaşanmaması için Bakanlığın talebi üzerine İçişleri Bakanlığınca 81 il valiliğine gönderilen talimatla gerekli kolaylık sağlanıyor. Ayrıca mevsimlik işçilerin sağlık tedbirlerinin alınması şartıyla iller arasında transferleri kolaylaştırıldı.

Bu sezon turfanda hasadın yapıldığı Hatay ve Adana illerinde patates üretiminde ekim, bitki gelişimi ve iklimsel faktörler açısından bir sorun yaşanmadı. Ürün rekoltesinin geçen yılın üzerinde olması bekleniyor. Patates üretimi 2019 yılında yaklaşık 141 bin hektar alanda 4,98 milyon ton olmuştu.

Soğanda da iklimsel şartların elverişli seyretmesi nedeniyle Hatay'da ilk hasat 9 Nisan'da başlarken, Adana ve Hatay'da hasat yoğun şekilde sürüyor. Bu yıl üründe rekoltenin geçen yılın üzerinde olması öngörülüyor. Türkiye'de 2019 yılında 613 bin 580 dekar alanda 2,2 milyon ton kuru soğan üretimi gerçekleşmişti.

Her iki üründe de ihracat nedeniyle ülkede arz açığı oluşmaması, dış talebin iç piyasa fiyatlarını etkilememesi, stok durumunun korunması ve tüketici fiyatlarında dalgalanma yaşanmaması için ihracat ocak ayında ön izne bağlanmıştır.

Rapora göre, Bakanlık tarafından piyasadaki fiyat değişimleri, stok yönetimi ve hasat durumu yakından takip edilirken, üreticileri koruyacak her türlü tedbir gerek görüldüğü zaman ivedilikle alınıyor. Halkın ihtiyaç duyduğu patates yerli olarak çiftçiler tarafından üretilirken, üreticileri olumsuz etkileyebilecek şekilde bir ithalata da izin verilmiyor. Bu çerçevede Bakanlığın talebi üzerine halihazırda patates ithalatında uygulanan yüzde 19,3 gümrük vergisine ilave gözetim bedeli ton başına 500 dolar olarak belirlenerek, üreticileri koruyacak yeni bir tedbir ivedilikle alındı.

İhracatta ön izinlere başlandı

Ayrıca, oluşacak arz fazlasını ihracatla değerlendirmek amacıyla bir miktar patatesin (50 bin ton) ihracatına ön izin verilmesi kararlaştırıldı. Türkiye, geçen yıl 145 bin ton patates ihraç etmişti.

Soğanda da ihracat ön izin kararı, hasat dönemine girilmesi nedeniyle Bakanlıkça yeniden değerlendirildi. Oluşacak arz fazlası ürünün ihracata yönlendirilmesi amacıyla kontrollü şekilde ihracat ön izinleri verilmeye başlandı. Soğanda geçen yıl 227 bin tonluk ihracat gerçekleştirilmişti.

“Temel gıda ürün stoklarında sıkıntı yok”

Tüketicinin yeterli ve sağlıklı hayvansal gıdaya erişimi için et ve yem piyasasının güncel olarak takip edildiğini belirten Tarım Bakanı Bekir Pakdemirli, et piyasasının düzenlenmesi ve üretimin sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla sektörün tüm paydaşları ile işbirliği yapıldığını kaydetti.

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, pandemi niteliği kazanan COVID-19 sürecinde tarımsal üretimin sürdürülebilirliği, arz güvenliği ile gıda ihtiyacının kesintisiz şekilde karşılanması için gerekli tedbirlerin alındığını belirterek, “Temel gıda ürünlerinin stoklarında şu an hiçbir sıkıntı bulunmamakta, önümüzdeki dönemde de herhangi bir olumsuz durum beklenmemekte” dedi.

CHP Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal’ın soru önergesini yanıtlayan Tarım ve Orman Bakanı Pakdemirli, ürün piyasalarının yakından takip edildiğini belirterek, TMO tarafından faaliyet alanına giren ve ülkenin ihtiyacı olan ürünlerde yeterli miktarda stok bulundurulduğunu kaydetti. Bitkisel yağ sanayisinin ana hammaddesi olan ayçiçeği ürününde yeni sezon hasatının ağustos ayı sonlarında başlayacağını ve sezon sonuna yaklaşılmakta olduğunu belirten Pakdemirli, “COVID-19 salgını nedeniyle gelecek dönemde herhangi bir arz sorunu yaşanmaması için gümrük vergisi düzenleme yapıldı” dedi.

Soya ürününde hayvancılık ve kanatlı sektörünün gelişmesine bağlı olarak hammadde ihtiyacının arttığını, soya ürününün pamuk ekilen alanlarla aynı ekiliş sahalarında yer alması nedeniyle üreticilerin pamuk ekimine yöneldiğini anlatan Pakdemirli, “Pamuk tohumunda yeterliliğimiz 2018-2019 sezonunda yüzde 104.3 seviyesinde olup herhangi bir sorun bulunmamakta. Kolza üretimimiz yıllara göre değişiklik göstermekle birlikte arz güvenliği açısından sorun görülmemektedir” dedi.

Ekonomistler yüzde 5.2 büyüme bekliyor

Türkiye'nin ilk çeyrek büyüme performansı, 29 Mayıs Cuma günü TÜİK'in açıklayacağı verilerle belli olacak. AA'nın 16 ekonomistin katılımıyla yaptığı ankete göre birinci çeyrekte Türkiye ekonomisinin yüzde 5,2 büyüme göstermesi bekleniyor. Ankete katılan ekonomistler 1. çeyrek büyüme beklentileri, yüzde 4,4 ile yüzde 5,8 aralığında yer aldı.

Ekonomistlerin 2020 yılı büyüme beklentilerinin ortalaması ise yüzde eksi 1,5 olarak gerçekleşti. Ekonomistlerin 2020 yılı büyüme beklentisi en düşük yüzde eksi 5, en yüksek yüzde 0,9 oldu. Türkiye ekonomisi 2019'un 4. çeyreğinde yüzde 6 büyümüştü. Öte yandan kredi derecelendirme kuruluşu Fitch, Mayıs ayı Global Ekonomik Görünüm raporunda Türkiye ekonomisi için tahminlerini revize etti. Nisan ayında yayınladığı raporda Türkiye ekonomisinin 2020 yılında yüzde 2 daralacağını öngören Fitch, Mayıs raporunda ise 2020'de ekonomideki daralmanın yüzde 3 olacağı tahmininde bulundu. Kredi derecelendirme kuruluşu, 2021 yılı için GSYH'de büyüme tahminini ise yüzde 4.9'dan yüzde 5'e yükseltti.

Bakan Albayrak: Pozitif bir büyüme ile bu yılı kapatacağız

Hazine ve Maliye Bakanı Albayrak, "COVID-19 krizine rağmen, yüzde 5-10 küçülme değil, inşallah pozitif bir büyüme ile bu yılı kapatacağımızı düşünüyoruz" dedi.

27 Mayıs 2020

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, bundan soraki sürece yönelik sosyal destek ve ihtiyaç, finansman ve kredi, konut ile turizm ve seyahat sektörlerini destekleyen paketlere ilişkin çalıştıklarını açıkladı.

Albayrak, TRT Haber yayınında gazetecilerin gündeme ilişkin sorularını yanıtladı.

Bugün açılışı yapılan Demokrasi ve Özgürlük Adası'yla tarihi bir güne tanıklık edildiğini aktaran Albayrak, "Darbeler tarihini, darbe kültürünü birinci dereceden yaşamış ailenin bireyi olarak bizim için anlamlıydı. Ben maddi ve manevi olarak çok etkilendim, babasını darbeye vermiş, hapselere göndermiş evlat olarak, bizim de çok farklı anılarımız canlanmadı değil. İnşallah ülkemiz için daha güzel günler önümüzde yakın. Bu yatırımın hayata geçmesiyle tüm Türkiye'den yeni nesil, gençler adaya yoğun ziyaret gerçekleştirecek ve ülkenin gerçek tarihini dokunarak yaşayacak. Türkiye, 60 senede büyük acılar yaşadı. Her birinden dersler çıkararak demokrasi ve

özgürlük konseptini yaşayarak geçirecek. Tüm Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının mutlaka bir kere gidip görmesi lazım." dedi.

Türkiye'de 1950'den sonra serbest seçimle bir daha iktidara gelememiş bir siyasi hareket olduğunu belirten Albayrak, "Bu siyasi hareket, o gün bugündür iktidarda olan yapıların tamamını aynı dille tehdit ediyor. CHP, 1950'den sonraki süreçte serbest seçimle iktidara gelemediği için hep iki şey söylemiş: 'Bu hükümet gayrimeşru ve erken seçim'. Menderes'ten Özal'a hep aynı hikaye. Amaç ne, hiçbir şey yapmamak ve farklı güçlerle tehdit etmek. Farklı ilişkilerle Türkiye'yi büyük hedeflerden alıkoymak için hep birileriyle işbirliği içinde olmak. Ama bu ülkede bu millet özgür iradesiyle bu yetkiyi vermedi." ifadesini kullandı.

"Bu süreç de geçecek"

COVID-19 salgınının, yeni ekonomi politikaları noktasında il ziyaretlerinin yapıldığı ve değişim sürecinin başladığı döneme denk geldiğine işaret eden Albayrak, bu süreçte, iş dünyasından, esnafa, KOBİ'lere ve tüketicilere kadar tüm kesimleri kapsayan önemli bir paket açıkladıklarını anımsattı.

Albayrak, vergi ertelemelerinden, likidite ihtiyaçlarının karşılanmasına ve işsizliğin yasaklanmasından, kısa çalışma ödeneğiyle işverenin desteklenmesine kadar attıkları adımlara dikkati çekerken, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Hakikaten, 260 milyar lirayı geçen ve çarpan etkisiyle 600 milyara yakın, 260 milyar lira etkisiyle gayri safi milli hasılanın yüzde 5'i, çarpan etkisiyle bakınca gayri safi milli hasılanın yüzde 10-11'i oranında olan önemli bir paket. Hazirandan itibaren normalleşmenin tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de başlayacağı süreç. Haziran ve temmuzla birlikte ihracatta, ticarete, turizmde, iç piyasa ve iç tüketim noktasında hareketlenmenin yavaş yavaş başlayacağı döneme giriyoruz. Bununla ilgili tüm paydaşlarla yoğun iletişim kurup, taleplerin yoğun şekilde değerlendiriyoruz. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin hızlı reaksiyon gösterme refleksinin de avantajıyla çok hızlı şekilde sahada normalleşme sürecinin ekonomik adımlarını, hazırladığımız adımları adım adım atarak bu süreci dinamik şekilde yürüteceğiz. Bu süreç de geçecek."

Büyüme beklentilerine ilişkin de değerlendirmede bulunan Albayrak, "Türkiye, dünyaya kıyasla büyümeden tutun işsizliğe kadar bir çok alanda etkilenen ülkeler içinde en az etkilenen, pozitif ayrıışan ülke olacak. Birinci çeyrekte dünyada birçok ülke ciddi küçülme yaşadı, Türkiye, bu anlamda birinci çeyrekte pozitif. İkinci çeyreğe bakacağız. Dünya, birçok ülke ciddi daralma yaşayacak, Türkiye onlara kıyasla daha az etkilenecek, negatif olsa da daha az etkileneceği süreç olacak. Nisan ayında herkes evinde oturdu, kimse üretip tüketmedi. İnşallah hazirandan itibaren

toparladığımız süreçte, normalleşme süreci daha iyi olacak. Yılın kalan iki çeyreğinde, yılın ikinci yarısında bu manada da Türkiye'nin pozitif ayrılacağı 2020 yılını öngörüyoruz." değerlendirmesinde bulundu.

Albayrak, bu kriz olmadan önce ilk çeyrek büyüme tahminlerinin iyi gittiğine işaret ederek, "Bu krizin etkileri büyüdükçe yüzde 5 ve üzeri büyüme tahminlerimizi ikinci ve üçüncü çeyrek süreçlerinde revize etme noktasındayız. Çok bilen ama çok yanılgan otoritelerin söylediğinin aksine, hepsi 'Türkiye yüzde 5-6-7-8-10 küçülecek' diyor, bu kriz olmasaydı yüzde 5'i tutturacağımız yıl olacaktı. Ama bu krize rağmen, yüzde 5, yüzde 8, yüzde 10 küçülme değil, inşallah pozitif büyümeyle bu yılı kapatacağımız yıl olması için çok büyük çaba sarfediyoruz. Bu çerçevede 2020'yi kapatacağımız yıl olacak." diye konuştu.

ABD ve AB ile karşılaştırınca COVID-19'a karşı alınan ekonomik ve sosyal önlemlerin Türkiye ekonomisinin ne kadar büyük olduğunu ortaya koyduğunu aktaran Albayrak, pek çok ülke parası olmayanları ölüme terk ederken, Türkiye'nin hiçbir vatandaşını tedavisiz bırakmadığını anlattı. Albayrak, sağlık sektörü ve finansal sistemi güçlü olan Türkiye'nin bu süreçten daha güçlü çıkacak nadir ülkelerden birisi olacağını söyledi.

Yeni destek paketleri

Albayrak, İş'e Devam kredisine 200 binden fazla işletmenin başvurduğunu ve 180 binden fazla işletmeye bu kredinin verildiğini belirtirken, "Büyüklüğü 150 milyar lirayı buldu, yüzde 97'si KOBİ. Yani esas ihtiyacı olan. 7 milyona yakın bireysel ihtiyaç kredisi tahsis edildi. Yüzde 85'in üzerinde başvuru kabul oranı var. İlk günden beri şeffaf şekilde bu noktaya getirdik." ifadelerini kullandı.

Yeni bir destek paketi olup olmayacağına yönelik soru üzerine ise Albayrak, şunları kaydetti:

"Şimdi bundan sonraki süreçte, normalleşme süreci, iktisadi faaliyetin devamı noktasında hızlı adımlarla iç piyasa, iç talebin hızlı şekilde normalleşmesi, bunun içerisinde sosyal ihtiyaç destek paketleri olacak, finansman kredi destek paketleri olacak. Bunun içerisinde konut anlamında ülke tarihinin en uygun maliyetli, uzun vadeli, ödemesiz farklı paketlerimiz olacak. Bunun yanında turizm, seyahat anlamında sektörlerimizi desteklemeye yönelik paketlerimiz olacak. Farklı talepler oluyor, vergi, öteleme, kısmi çalışma gibi talepler oluyor. Bunlara çalışıyoruz. Bunlarla ilgili bazı adımlarımız olacak, bunları Meclis süreciyle ilişkilendirerek adımlarımız olacak. Bu dinamik süreci hızlı şekilde yönetmemiz lazım."

'Ülkemizin varlığını ve değerlerini teslim etmeyeceğiz'

Türkiye'nin yaşadığı tüm türbülanslara rağmen dünyada pozitif ayrılan ülkelerden biri olduğunu belirten Bakan Albayrak, Türkiye'nin özellikle son 6-7 yıldır yaşadığı tüm zorluklara rağmen siyasi ve ekonomik olarak bir bağımsızlık süreci yürüttüğünü vurguladı.

Albayrak, ekonomide paradigma değişikliğinin altında son iki yıldır milli ekonomiye ve milli enerjiye geçişin yattığını ifade ederek, "Ekonomi politikalarında onlarca yıl öncesinden Türkiye'yi sanki uyuşturucuya alıştırmış gibi sahte bir hayat, 'sen onu üretme ben sana bunu vereyim' politikası güdüldü. AK Parti iktidarları döneminde, Cumhurbaşkanımız ilk günden beri hep bu konsept ile bu noktaya geldi, 'üretim ve düşük faiz'. Türkiye şimdi ilk defa bunu bu kadar güçlü ve sağlam bir şekilde uygulayacağı bir döneme giriyor. Bunu yapmanız için bazı bedeller ödemeli, bazı planlar yapmanız, bazı şeyleri sizin yönetmeniz lazım." diye konuştu.

Türkiye'nin güçlü üretim ve ihracat altyapısıyla devam edeceğini belirten Albayrak, söz konusu paradigma değişikliğinin, ihracat odaklı, sanayiciyi ithalata bağımlı kılan değil, üretime dayalı, kendi para birimiyle borçlanmaya dayalı bir sistem olduğunu anlattı.

IMF söylemlerine yönelik de iktidarda oldukları sürece bu ülkenin anahtarının bu milletin elinde olacağını ifade eden Albayrak, "Okları takip etmek lazım kim kime ok atıyor? Bana nereden ok geliyorsa bakıyorum onları atanlara, hasetinden mi, kötülüğünden mi, yerli milli söyleminden rahatsız olandan mı? Sonra diyorum ki 'Elhamdulillah doğru işler yapıyoruz'. Ekonomi politikalarında kazan-kazan ilişkisine dayalı hareket ediyoruz. Hamaset yapmıyoruz ama ahmak da olmayacağız. Ülkemizin varlığını ve değerlerini teslim etmeyeceğiz." değerlendirmelerinde bulundu.

Albayrak, yerli ve milli üretime yönelik paydaşlarla yoğun görüşmelerinin olduğunu, iş dünyasında ekonominin gidişatıyla ilgili inanılmaz bir memnuniyet duyulduğunu kaydetti.

Bakan Albayrak, şöyle devam etti:

"Türkiye artık rekabetçi kur politikası ile üretim odaklı üreticilerin desteklendiği bir çerçevede eskisinden çok başka yeni bir ekonomik modele geçiyor. Bu geçiş özellikle sanayici ve üretici tarafından çok olumlu karşılanan bir süreç. Bu süreç Türkiye'nin en büyük dinamizmi olacak. Maliyetler ve yatırımların yüksek maliyetli faiz marjlarına değil, düşük faiz marjlarıyla uzun vadeli ve öngörülebilir bir yatırım iklimiyle bir sürece giriyoruz."

Beklenti anketlerinde mayıs, haziran aylarında çok daha olumlu bir sürece girileceğine yönelik bir beklentinin olduğunu ifade eden Albayrak, "Dünyanın en

büyük krizinin yaşanmasına rağmen, ekonomisi paramparça olan bir Türkiye değil, güçlenerek çıkacak bir Türkiye... Ne faizi, ne kuru, ne borsası, ne ödeme dengesi ne de bütçesi raydan çıktı, mayısta, haziranda, her şey daha olumlu, daha güçlü, daha sakin, daha özgüvenli bir yere doğru gidiyor." diye konuştu.

"Dönüşümdeki en önemli noktalardan biri, ticarete yerel parayı öncelemek"

Albayrak, son dönemdeki swap görüşmelerine ve bunlara yönelik yorumlara ilişkin bir soru üzerine de dünyada finansal güvenlikten bahsediliyorsa hiçbir ülkenin, piyasasını stabilizasyonundan ayıracak, stabilize olmasını tehdit edecek, özellikle manipülatif operasyona açık süreçleri kontrolsüz bırakmayacağını anlattı.

Siyasi saikli, vur-kaç amaçlı, fahiş kar marjı yakalamak için manipülatif yaklaşımların dünyanın her yerinde suç olduğuna işaret eden Albayrak, Türkiye'nin ekonomi politikalarını belirlemek için bunun bir tehdit aracı olmasına izin vermediklerini vurguladı.

Albayrak, swap yapmak isteyenlerin Borsa İstanbul'da avantajlı bir şekilde yapabildiklerini belirterek, "Ama siz swap hacmini ve likiditesini Türkiye'nin kuru üzerinde manipülasyon yapmak için kullanıyorsanız, buna karşı bazı tedbirler süreçler yürütmeniz lazım." dedi.

Türkiye'nin ilk defa ekonomik ve finansal güvenliği için bazı düzenlemelerle tedbirler aldığını anlatan Albayrak, şunları kaydetti:

"Yeni paradigma dönüşümündeki en önemli noktalardan birisi, her ülkeye yaptığımız ticarete yerel parayı öncelemek. Ne demek istiyorum? İki ülke ticaret yaptığında bir üçüncü ülkenin parasını değil, birbirinin parasını kullanmak. Dolayısıyla G20 başta olmak üzere, ticaret açığı verdiğimiz, serbest ticaret anlaşmalarında aleyhimizde işleyen kararlar başta olmak üzere çok net ve sert adımlar atılacak. İki ülkenin ticaret hacmini geliştirmeye yönelik, Amerika ile swap, ABD ile benim ticaretimi geliştirme noktasında swapla ilgili, İngiltere ile ilgili kazan-kazan politikası. Çin, Japonya, Kore, Hindistan, Malezya ile ilgili birçok ülkeyle ticarete bakacağız. Bakıyoruz, başladık görüşmelere. İki ülkenin birbirinin parasıyla ticaret, takas anlamında bir sürece girerek oluşturduğu bir ticaret. Dolayısıyla swap hususunu böyle değerlendirmek lazım."

Albayrak, bu ülkedeki finansal güvenliğine tehdit unsuru oluşturabilecek delikleri Türkiye olarak tek tek kapattıklarını belirtti.

Türkiye'nin atlattığı bütün badirelere rağmen dünyada bu açıdan da pozitif ayrıştığını vurgulayan Albayrak, bir kaç yıl içerisinde dünya ve Türkiye'nin pozitif anlamda çok başka bir yerde olacağını ifade etti.

"Bizimki dava noktasında ölümüne bir ilişki"

Bakan Albayrak, bir soru üzerine, Sadık Albayrak'ın oğlu ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın damadı olmaktan onur duyduğunu belirterek, "Bu benim için çok değerli ve kıymetli bir husus, siyasi bir ilişkim yok. Benimkisi dava ve gönül ilişkisi. Konjonktürü görüyorsunuz işte, dün çok seversiniz siyasi olarak bir de bakarsınız başka sularda. Hani dava? Dava diye bir şey yok. Dün, bugün yaşıyoruz, yarın da yaşayacağız. Bugün Cumhurbaşkanı'na methiyeler düzenler menfaat uyuşmayınca onlar da gider. Bizimki dava noktasında ölümüne bir ilişki. Böyle bir ilişkide damat olmak benim gurur duyduğum bir husus. Birilerinin küçümsemek için ortaya koyduğu bu söylemler bizim için onur meselesi." değerlendirmesini yaptı.

CHP Genel Başkan Yardımcısı ve Parti Sözcüsü Faik Öztrak'ın "sosyete" söylemine karşı Albayrak, babasının kendi imkanlarıyla 2 oğlunu bir noktaya getirdiğini vurgulayarak, şunları söyledi:

"Köyden çıkmış gelmiş, bugün 80 yaşına gelmiş bir adamın oğlu olarak ben sosyete olacağım, 7 dede 7 sülalesi dedesi, babası, amcası bakanlıklardan milletvekilliklerine kadar devletin bütün imkanlarını kullanacak, peki bu insanlar ne olacak. Babam bizi kimseye minnet etmeden kendi imkanlarıyla yetiştirdi. Bu çelişki bu siyasetin çukur seviyesine inmeyi zul addediyorum. Bizi babamız şöyle yetiştirdi, Allah'tan başka hiç kimseye minnet etmeyip kimseye de dayanmayacağız."

"Yüzde 12 faizle 30 yıl ödemeli dolar kredisi alınmış"

Bakan Albayrak, Öztrak'ın Hazine Müsteşarlığı yaptığı dönemde yüzde 12 faizle 30 yıl ödemeli dolarla kredi aldığını anımsatarak, "Hala onun faizlerini ödüyoruz. Yüzde 12 faizle milyarlarca dolar borçlanmış bir yapıdan, Hazine Müsteşarlığı yapmış kişiden bahsediyoruz. Kim tefeci? Dünya ekonomik krizinin çıktığı bu yıl Hazine olarak yüzde 2'lerde avro olarak borçlandık. Yüzde 60-70'lerden Türk lirasıyla Hazine borçlanması yapıyordu, biz mayıs ortalamasında yüzde 8,5'lardan borçlandık. Kim paraları nereye vermiş, sizin o yüksek faizlerle borçlandığınız faizleri ödüyoruz hala." dedi.

Hazine'nin o yıllarda faiz giderinin milli gelire oranının yüzde 10-15 seviyelerinde olduğunu hatırlatan Albayrak, şu anda bunun yüzde 2,3 olduğunu söyledi.

Albayrak, şöyle devam etti:

"Faiz giderinin milli gelire oranının yüzde 15-20'leri bulduğu dönemin kişisi bunlar. Şu anda yüzde 2,3 oranında. Kim tefeci? Onun için beni sevmiyorlar da birilerini seviyorlarsa cevap çok açık. Benim dedem Hacı Ahmet Hamdi Albayrak hangi ahlakla hangi manevi değerlerle bizleri yetiştirdiyse, biz bunu biliriz. Biz aslımızı inkar etmedik. İşte belki bundan dolayı on yıllarca ülkeyi yöneten elitist zihniyet var ya Hacı Ahmet'nin torunu bu makama geldiği için rahatsızlık duyuyor olabilir. Bizim Allah'tan başka hesap veremeyeceğimiz kimse yok. Allah niyetimizi de kalbimizi de biliyor."

Bakan Albayrak son dönemde gençleri zehirlemeye yönelik bir algı yaratıldığını belirterek, "Eski Türkiye'yi bilmediklerinden hareketle gençleri zehirlemeye yönelik bir kampanyaya var. Ülkemizin gençliği inanılmaz derecede bilinçli ve şuurlu. Attığımız her adımda görüyoruz en son 1 milyon yazılımcı projemizde inanılmaz dönüşler alıyoruz. Bütün bu algılara rağmen toplumun kahır ekseriyeti Türkiye'de bugün yaşanan tiyatronun farkında." diye konuştu.

Yapı Kredi'den 970 milyon dolarlık kaynak

Yapı Kredi, küçük ve orta ölçekli işletmelerin kısa vadeli likidite ihtiyaçlarına tahsis edilmek üzere uluslararası piyasalardan aldığı kaynağı 970 milyon dolara çıkardı.

27 Mayıs 2020

Yapı Kredi, uluslararası piyasalardan sağladığı kaynağı 970 milyon dolara çıkardı.

Yapı Kredi'den yapılan açıklamaya göre banka, 14 Mayıs'ta imzaladığı sendikasyon kredisinin tutarını, sözleşmenin akordeon özelliği sayesinde gelen yeni katılımcılarla 85 milyon dolar artırarak yaklaşık 870 milyon dolara yükseltti. Bankanın, yılın en yüksek katılımlı sendikasyon kredisi özelliği taşıyan işleme 18 ülkeden katılan banka sayısı da 38'e yükseldi.

Yapı Kredi böylece küçük ve orta ölçekli işletmelerin kısa vadeli likidite ihtiyaçlarına tahsis edilmek üzere Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası'ndan (EBRD) sağladığı 100 milyon dolar da dahil olmak üzere uluslararası piyasalardan aldığı kaynağı 970 milyon dolara çıkardı.

Bankanın 283,5 milyon dolar ve 584,6 milyon avrodan oluşan iki dilimle sağladığı sendikasyon kredisinin vadesi 367 gün, maliyeti ise sırasıyla libor + yüzde 2,25 ve euribor + yüzde 2 olarak belirlendi.

Yapı Kredi'nin sağladığı 870 milyon dolarlık sendikasyon kredisinin koordinatörlüğünü Bank of America Merrill Lynch, Emirates NBD, ICBC Yatırım ve Standard Chartered Bank; aracılığını ise Mizuho Bank üstlenmişti.

ılımlı senaryo geçerliliğini yitirdi

Koronavirüsle ilgili online soru cevap etkinliğinde konuşan Avrupa Merkez Bankası Başkanı Christine Lagarde, ECB'nin ılımlı senaryosunun geçerliliğini şimdiden yitirdiğini söyledi.

27 Mayıs 2020

Avrupa Merkez Bankası (ECB) Başkanı Christine Lagarde Frankfurt'ta Avrupa Parlamentosu'nun Facebook'ta gerçekleştirdiği gençlere yönelik European Youth Event 2020 etkinliğinde koronavirüsle ilgili soruları yanıtladı.

Daha önceki tahminlerinde koronavirüsün ekonomik etkileri nedeniyle Euro Bölgesi'nde yüzde 5 ila 12 daralma öngören ECB'nin başkanı Lagarde 'ılımlı senaryonun şimdiden elendiğini' belirterek ECB'nin orta ve ağır sonuçların olduğu senaryolarına geçildiğini belirtti ve "Euro Bölgesi bu yıl yüzde 8 ila 12 daralacak" dedi.

Pandemi sonrası bir borç krizi olup olmayacağına ilişkin soruya ise ECB Başkanı Lagarde "Pandemi sonrası Euro Bölgesi'nde borç krizi olmayacak" yanıtını verdi.

Lagarde, "Tüm aktörlere finansman sağlama konusunda yardımcı olmaya çalıştık"diyerek, 'Euro ihtiyacı olan ülkelerle swap hatları kurduklarını' belirtti.

Lagarde ekonominin finansal kriz sürecinden daha sert daralacağını ve bazı ülkelerin diğerlerinden daha fazla etkileneceğini söyledi.

Açlık sınırı 2 bin 438 liraya yükseldi

Türk-İş "açlık ve yoksulluk sınırı" araştırması sonuçlarına göre, Mayıs ayında 4 kişilik bir ailenin açlık sınırı, 2 bin 374 liradan 2 bin 438 liraya, yoksulluk sınırı ise 7 bin 732 liradan 7 bin 942 liraya kuruş oldu.

27 Mayıs 2020

Türk-İş, mayıs ayında 4 kişilik bir ailenin açlık sınırını 2 bin 438, yoksulluk sınırını ise 7 bin 942 lira olarak hesapladı. Konfederasyondan yapılan yazılı açıklamada, küresel salgın COVID-19, başta dar ve sabit gelirli kesimler olmak üzere tüm toplumu olumsuz etkilediği belirtildi.

Alınan önlemlerle sağlık alanında koruyucu politikaların uygulandığı, ekonomik ve sosyal alanda özellikle işsizlik ve düşük gelir veya gelirsizliğin, en önemli sorun olduğu ifade edilen açıklamada, şu değerlendirmelere yer verildi:

"Bu dönemde sosyal politika uygulaması olarak 'temel gelir' önem kazanmıştır. Yoksullara yönelik destek geliri uygulaması ile birlikte merkezi ve yerel yönetimlerin yaptıkları yardımlar yaygınlaştırılmıştır. Burada temel sorun, yoksullara yönelik yapılan yardımların, temel ihtiyaçları ne ölçüde karşılayabildiğidir. Yoksul kesimin harcamaları gıda ağırlıklıdır. Dört kişilik bir ailenin sadece gıda için yapması gereken harcama tutarı net asgari ücretin üzerindedir."

Türk-İş'in mayıs ayı "açlık ve yoksulluk sınırı" araştırmasına yer verilen açıklamada, 4 kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarının (açlık sınırı) bu ay 2 bin 438 lira 24 kuruş olduğu kaydedildi.

Gıda harcaması ile giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer aylık harcamalarının toplam tutarının ise (yoksulluk sınırı) 7 bin 942 lira 17 kuruş olduğu aktarılan açıklamada, bekar bir çalışanın "yaşama maliyeti"nin aylık 2 bin 961 lira 13 kuruş olarak hesaplandığı belirtildi.

Açıklamaya göre, "mutfak enflasyonu"ndaki değişim mayıs ayı için şöyle oldu:

"Ankara'da yaşayan dört kişilik bir ailenin gıda için yapması gereken asgari harcama tutarı bir önceki aya göre yüzde 2,71 oranında arttı. Yılın ilk 5 ayı itibarıyla fiyatlardaki artış yüzde 12,74 oranında oldu. Gıda enflasyonunda son 12 ay itibarıyla artış oranı yüzde 14,80 oldu. Yıllık ortalama artış oranı ise yüzde 12,82 olarak hesaplandı."

“Yapılan yargılama değil bir hukuk cinayeti”

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, dün açılışını gerçekleştirdiği Demokrasi ve Özgürlükler Adası'nın, “geçmişten bugüne verilen istiklal ve istikbal mücadelesiyle gönüllerdeki hasbi sevginin nişanesi olacağını söyledi. Erdoğan, “Burada (Yassıada) yapılan iş yargılama değil, bir hukuk cinayeti” dedi. Açılış töreninde konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin bundan tam 60 yıl önce tarihinin en kara günlerinden biri olan 27 Mayıs darbesine maruz kaldığını ifade ederek, “O gün hukuk ve adalet ayaklar altına alınarak idam sehпасına gönderilen milletin bu üç adamı değil bizatihi milli iradenin ta kendisi olmuştur” diye konuştu.

Menderes ve arkadaşlarının milletin kalbindeki mümtaz yerinin güçlenerek devam edeceğini anlatan Erdoğan, “Onları idam sehпасına çıkartanların ve onları destekleyenlerin alınlarındaki kara leke hiçbir zaman silinmeyecektir” dedi.

Erdoğan, Menderes'in aziz hatırasına sahip çıkmanın herkesin boynunun borcu olduğunu, onları asanların, hayatlarını milletin nefret dolu bakışları altında sürdürmek zorunda kaldığını söyledi.

Konuşmasında ana muhalefet partisi CHP'ye de yüklenen Erdoğan, “Kaç tane sondaj gemimizin Akdeniz'de olduğunu bilmeyecek kadar bunlar cehalet timsalidir. Buradan müjdesini veriyorum: Fatih sondaj gemimiz 29 Mayıs günü İstanbul Boğazı'ndan geçerek yeni sondajlar için Karadeniz'e açılacak” dedi.

Türkiye'de bugün demokrasiye gölge düşürmeye çalışanların 27 Mayıs hayranı olduğunu ifade eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Demokrasi ve Özgürlükler Adası'nın Türkiye'nin 60 yıllık demokrasi mücadelesi yanında gelecekteki hedeflerinin de sembolü olacağına inanıyorum” diye konuştu. Açılışta konuşan MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, “Yassıada'ya deli gömleği giydirilmiş, adaletin fişi çekilmiştir. Burada sadece 195060 dönemi yargılanmamış, irade ve egemenliğin yegane sahibi aziz milletimizin takdiri sorguya çekilmiştir. Sebebi ne olursa olsun, şartlar nasıl olursa olsun milletin iradesini alacak yine milletin kendisidir. Sevsek de sevmesek de sandıktan çıkan sonuç, gayrimeşru araçlarla tasfiye edilirse acıklı olaylar yaşanacaktır” dedi.

İşte AKP ve MHP'nin Ali Babacan ve Davutoğlu'nu engelleme planı

28.05.2020 08:28

Abdulkadir Selvi, Tayyip Erdoğan ve Devlet Bahçeli'nin Ali Babacan ve Ahmet Davutoğlu'nu engelleme planını yazdı. Plana göre AKP'nin 4, MHP'nin 2 önerisi var.

Hürriyet yazarı Abdulkadir Selvi, bugünkü köşe yazısında Cumhur İttifakı'nın DEVA Partisi ve Gelecek Partisi'nin seçime girmelerini engelleyecek planını kaleme aldı.

Planda AKP'nin 4, MHP'nin 2 önerisi bulunuyor.

Selvi'ye göre Devlet Bahçeli'nin önerileri şöyle:

"Milletvekili transferini engellemeye dönük MHP'nin iki maddelik bir önerisi olduğu söyleniyor.1) Partisinden istifa eden milletvekili 1 yıl süreyle bağımsız kalır. 2) Seçimlere 1 yıl kala bir siyasi partiden diğerine milletvekili geçişi olamaz."

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın genel başkanlığını yaptığı AKP'nin önerileri ise şu şekilde:

"AK Parti'nin bu konudaki önerileri netleşmedi. Ancak 4 başlık üzerinde durulduğu ifade ediliyor. 1) Bir milletvekili partisinden istifa edip başka bir partiye geçtikten sonra partisine tekrar geri dönemez. 2) Partisinden istifa eden milletvekili 6 ay içinde başka bir partiye geçemez. 3) Bir parti Meclis'te grup kuracak sayıda toplu milletvekili transferi yapamaz. 4) Partisinden istifa eden milletvekili dönem sonuna kadar bağımsız olarak devam eder."

Selvi'nin yazısında öne çıkan diğer kısımlar şöyle:

İYİ PARTİ - CHP DURUMU ORTADAN KALKAR

"Milletvekili transferini engelleyecek düzenleme henüz netleşmedi. Hatta daha çalışmalara başlanmadı bile. Ama "hülle" formülleri konuşulmaya başlandı. Eğer AK Parti ve MHP'nin istediği şekilde düzenleme gerçekleşir, partisinden istifa eden milletvekilinin 1 yıl ya da 6 ay boyunca başka partiye geçmesi engellenirse, 20 CHP'linin bir gecede İyi Parti'ye geçmesindeki gibi bir formül suya düşer."

"DEMOKRAT PARTİ YEDEKTE TUTULUYOR"

Ancak Ankara'da formüller bitmez. Eğer Ali Babacan ve Ahmet Davutoğlu partilerinin seçime girmesi bu yöntemle engellenirse, yeni formül hazır. Bu partilerin milletvekili adaylarının İyi Parti veya Saadet Partisi listelerinden seçime girmesi gündemde. Demokrat Parti ise yedekte hazır tutuluyor"

Rüştü BOZKURT

28 Mayıs 2020

Tarım sektöründe “işin hakkını verme” sorunumuz

Bir önceki yazıda, değindiğimiz “özelliklerin” kapsamını biraz daha genişleterek tarım ve hayvancılıkta karar verirken dikkat edilmesi gereken “değişkenlere” farklı yönüyle değinelim.

Gözlediğim kadarıyla, sektörle ilgili asıl önemli tehlike, “doğal değişkenlerinden beslenen yapısal ve ekonomik özelliklerini” dikkate almadan söylemlerin peşine takılmaktır. Hepimiz biliyoruz ki, yeterince netleşmiş bilgi olmaksızın yapılan tartışma sadece “beklenti tacirlerinin” işine yarar.

Odağımıza hayvancılığı alalım: Yetiştirdiğimiz hayvanın, içinde bulunduğumuz ekosistemde “ortalama ömrünü” bilmeliyiz. Sözünü ettiğimiz ortalama ömür fiziksel değil, ekonomik anlamdaki ömürdür.

Yetiştireceğimiz hayvanın “yavru sayısı” hakkında mutlaka bilgi ve fikir sahibi olmamız gerekir. Hayvan bir batında kaç yavru yapabiliyor?

Yetiştireceğimiz hayvanının “yavru yapma potansiyelinin” kaç yıl olduğunu bilerek hareket etmeliyiz.

Yetiştirdiğimiz hayvanın kızışma koşulları ve “hamilelik süreci” ile hayvan yetiştirme maliyetlerini de göz önüne almalıyız. Yetiştireceğimiz hayvanın ortalama “karkas ağırlığı” bilgisine sahip olmalıyız.

Hayvanı sütü için besliyorsak laktasyon dönemlerinde ortalama “süt verimini” bilmeli ve ölçmeliyiz. Et ve süt veriminde en düşük düzeyden en yüksekler çıkışı ve düşüşü, yani “çan eğrisini” izlemeliyiz.

Mera-odaklı hayvan besiciliği yapıyorsak “mera analizi” yaparak, ot çeşitliliği, otların yüksekliği, hayvanı doyuracak boyda otun ne kadar zaman yetiştiği, kaç ay korunabildiğini hesaba katmalıyız.

Yetiştiricinin hayvanlar için harcadığı “zamanı ücretlendirmeyi” maliyet hesapların değişkeni olarak kullanmalıyız.

Yetiştiricinin “mera maliyeti” ile “piyasadan satın alınan yem” maliyetlerini birlikte değerlendirerek “birim maliyetleri”ni titizlikle izlemeliyiz.

Yetiştiricinin birim et ve süt verimliliği analizlerini yaparken “işletme ölçeklerinin etkilerinin” de hesaplanmasını sağlamalıyız.

Çevrenin iklim sistemlerinin yarattığı “kesif yem bağımlılık oranları”ni yetiştirici tarafından yıllık giderler hesaplanırken dikkate almasını gözden kaçırmamalıyız.

Üreticinin ülke genelinde ya da küresel ölçekte “fiyat alabilme” koşullarını dikkate almayız.

Sektörü etkileyen bütün değişkenleri “muhalif seslere ve anlatım özgürlüğüne” en üst saygıyı göstererek tartışırsak bir yere varabiliriz. Yoksa nerdeyse yüzyıldır tartıştığımız halde, köklü çözümler üretmediğimiz sorunlar ağında debelenir dururuz. Sosyal bağlantısı olan alanlarda “kapalı sistemlerin” üretken olmayan yapıları, tarım ve hayvancılıkta da çıkmaz yoldur; savunma kalkanlarını kaldırmadan sistemi tartışma iklimi yaratmalıyız.

Her zaman yazıyorum bir kez daha tekrarlayacağım: Siyasi iradenin en sorunlularından biri olan ‘Bakan’dan gazete köşesinde düşüncesini açıklayan bu satırların yazarına kadar hepimiz şu soruyu sormalıyız: Bugüne kadar yaptığımız tartışmalar, aldığımız önlemler, açıkladığımız iddialı projeler neden yaratmak istediğimiz sonuca bizi götürmedi? Sahada kendi “bağlı değişkenlerimizi” iyi bilmiyor muyuz? Dünya genelinde “sektörle ilgili büyük veriyi” yeterince izliyor muyuz? Genel ve kategorik anlatımlar yaptığımız için “değişen gerçekliğin” yeteri kadar farkında değil miyiz? Tartışmaları kendi aramızda “kapalı ortamlarda” yaptığımız için birbirimizi mi kandırıyoruz? Yoksa gücü elinde tutanlar “kerameti kendinden menkul kibir ve üstünlük inancı” virüsünden kendilerini arındıramıyor mu?

Tarım ve gıdada yerele dönmenin tam zamanı

Birleşmiş Milletler Gıda Hakkı Özel Raportörü ve California Üniversitesi Hukuk Profesörü Hilal Elver "COVID-19 öncesinde; doğru gitmeyen, küçük çiftçiyi yok eden, beslenme değeri düşük ama her yerde ulaşılabilir olan süpermarket kültürünün hakim olduğunu gördük. Bu düzenin değişeceğini düşünmüyorum. Ama özellikle Türkiye gibi, tamamen endüstriyel tarım ve gıda sistemlerinin hakim olmadığı ülkelerde geriye dönüş mümkün" diyor.

Geçtiğimiz Nisan ayında BM tarafından yayınlanan "2020 Küresel Gıda Krizi Raporu"na göre dünyada 135 milyon kişi "akut gıda güvensizliği" ile karşı karşıya. Bu 135 milyon kişinin yarısından fazlası Afrika'da, 43 milyonu Orta Doğu ve Asya'da, 18,5 milyonu da Latin Amerika ve Karayipler'de yaşıyor.

Birleşmiş Milletler Gıda Hakkı Özel Raportörü ve California Üniversitesi Hukuk Profesörü Hilal Elver, "Dünyada tamamen kendi kendine yeten bir ülke yok gibi" derken, "COVID-19 öncesinde de; aslında doğru gitmeyen, küçük çiftçiyi yok eden, tarım işçisini istismar eden, beslenme değeri düşük ama her yerde ulaşılabilir olan süpermarket kültürünün hakim olduğunu ve oligopolistik gıda sistemlerinin herhangi bir doğal afet veya pandemiye cevap veremeyecek boyuta ulaştıklarını görmüştük" yorumunu yapıyor.

Elver, "COVID-19 krizi ile tarım ve gıdada yerele dönmenin öneminin fark edildi. Ancak bu düzenin değişeceğini, küresel gıda sistemlerinin bir anda ortadan kalkacağını düşünmüyorum. Ama en azından her iki sistemin bir arada yürüdüğü, kısa tedarik zincirlerinin pazarda rekabet gücü kazandığı, sağlığa uygun ve çevreye zarar vermeyen bir sisteme geçilmesi çok önemli. Bu dönüşüm, Türkiye gibi, tamamen endüstriyel tarım ve gıda sistemlerinin hakim olmadığı ülkelerde daha kolay; çünkü biz yolun başındayız ve her zaman geriye dönüş mümkün" diyor.

Hilal Elver'e özellikle COVID-19 sürecinde en fazla gündeme gelen gıda güvencesi konusunda Türkiye'nin durumunu sorduk. Yorumları şöyle:

Türkiye hayvancılık sektöründe sorun yaşayacak

"Türkiye sağlık sistemi bakımından Batı ülkelerine oranla çok daha iyi durumda olduğunu gösterdi. Bu açıdan tebrik edilecek bir durum söz konusu. Gıda güvencesine gelince, Türkiye sebze ve meyve üretimi bakımından kendi kendine yetecek durumda. Fiyat artışını dikkate almazsak, saklanabilir olmayan tarım ürünlerinde kısa dönemde bir sorun olmadığını görüyoruz. Zaten birçok yerde gıda eksikliği değil, gıda fiyatlarının artması ve iş kayıpları nedeniyle yeterli gıda satın alınamaması söz konusu. Ancak Türkiye bazı tarım ürünlerinde dışa bağımlı bir duruma geldiği için önümüzdeki dönemlerde sorun yaşayacaktır. Bunlar buğday, arpa, yağlı tohumlar, hayvan yemi gibi ürünler. Her şeyden önce, para değerindeki dalgalanmalar nedeniyle fiyatlar artacak. Ayrıca ihracatçı ülkeler kendi stoklarında azalma olmaması için ihracat sınırlamaları getirecekler. Türkiye hayvancılık sektöründe de sorunlar yaşayacak çünkü bu alanda maalesef her gün biraz daha dışarıya bağımlı hale geliyoruz. Hayvancılık sektörü şu anda farklı nedenlerle her yerde sorun yaşamakta. Yani et, yumurta, küçük ve büyük baş hayvan sektörü COVID'dan büyük zarar görecektir." "

Abdulkadir Selvi

aselvi@hurriyet.com.tr

Milletvekili transferine formül

28 Mayıs 2020

Koronavirüsle mücadele sürecinde siyasete ara vermiştik. Ancak görünen o ki haziran ayıyla birlikte siyasette sert tartışmaların yaşanacağı bir döneme gireceğiz.

CHP'nin İş Bankası hisselerinin Hazine'ye devredilmesi.

Türkiye Barolar Birliği ve meslek kuruluşlarıyla ilgili yasal düzenleme.

Barolar ve meslek kuruluşlarıyla ilgili yasal düzenleme belirli bir aşamaya geldi. Sadece tekli mi, çoklu mu sisteme geçileceğine karar verilecek. Yoksa seçimlerde çarşaf liste değil, nispi temsil olması konusunda anlaşmaya varıldı. Ha bu arada, pandemi sürecinde "Türk Tabipleri Birliği kurtuldu" demiştik ama kulağıma farklı söylentiler geldi. Türk Tabipleri Birliği de torbaya girerse şaşırırmam.

Milletvekili transferini engellemeye dönük MHP'nin iki maddelik bir önerisi olduğu söyleniyor.

AK PARTİ VE MHP'NİN ÖNERİLERİ

- 1) Partisinden istifa eden milletvekili 1 yıl süreyle bağımsız kalır.
- 2) Seçimlere 1 yıl kala bir siyasi partiden diğerine milletvekili geçişi olamaz.

AK Parti'nin bu konudaki önerileri netleşmedi. Ancak 4 başlık üzerinde durulduğu ifade ediliyor.

- 1) Bir milletvekili partisinden istifa edip başka bir partiye geçtikten sonra partisine tekrar geri dönemez.
- 2) Partisinden istifa eden milletvekili 6 ay içinde başka bir partiye geçemez.
- 3) Bir parti Meclis'te grup kuracak sayıda toplu milletvekili transferi yapamaz.
- 4) Partisinden istifa eden milletvekili dönem sonuna kadar bağımsız olarak devam eder.

YENİ 'GÜNEŞ MOTEL' OLAYI MI?

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun Ali Babacan ve Ahmet Davutoğlu'nun partileri seçime sokulmadığı takdirde İYİ Parti'ye olduğu gibi destek vereceklerini

açıklaması, milletvekili transferi tartışmasının başlamasına neden oldu. 1977'de Ecevit'in AP'den 11 milletvekilini bakanlık rüşveti vermek koşuluyla transfer etmesi siyasi tarihimize "Güneş Motel olayı" olarak geçmişti.

Siyasetin saygınlığına gölge düşüren bu olay üzerine 1982 Anayasası'nda milletvekili transferini engelleyen düzenleme yapılmıştı.

FIRILDAK KUBİ, DANSÖZ NABİ

Anayasa'nın 84. maddesinde getirilen engeli aşmak için hülle partileri kurulmaya başlandı. 84. maddenin değiştirildiği 1995 yılına kadar 22 hülle partisi kuruldu. Askerlerin kurduğu MDP'den, Halkçı Parti'den ve ANAP'tan istifa eden milletvekilleri, hülle partileri kurmak suretiyle DYP ve SODEP'e geçtiler. Öyle ki içlerinde ömrü 3 gün süren partiler vardı. Aynı gün içinde birkaç kez parti değiştiren milletvekilleri mizah konusu oldu. Parti değiştirmekten başı dönen milletvekilleri için "Fırıldak Kubi", "Dansöz Nabi" ve "Yıldırım Hikmet" gibi benzetmeler yapıldı. Sabah Tansu Çiller'in yakasına DYP rozeti taktığı milletvekilinin öğleden sonra Mesut Yılmaz'ın katıldığı törenle ANAP'a katıldığı gözlemlendi. Tabii 'çantaya para' ve 'kumar borcu karşılığı transfer' dedikoduları bitmedi.

İŞTE YENİ HÜLLE FORMÜLÜ

Milletvekili transferini engelleyecek düzenleme henüz netleşmedi. Hatta daha çalışmalara başlanmadı bile. Ama "hülle" formülleri konuşulmaya başlandı. Eğer AK Parti ve MHP'nin istediği şekilde düzenleme gerçekleşir, partisinden istifa eden milletvekilinin 1 yıl ya da 6 ay boyunca başka partiye geçmesi engellenirse, 20 CHP'linin bir gecede İYİ Parti'ye geçmesindeki gibi bir formül suya düşer. Ancak Ankara'da formüller bitmez. Eğer Ali Babacan ve Ahmet Davutoğlu partilerinin seçime girmesi bu yöntemle engellenirse, yeni formül hazır.

Bu partilerin milletvekili adaylarının İYİ Parti veya Saadet Partisi listelerinden seçime girmesi gündemde. Demokrat Parti ise yedekte hazır tutuluyor.

KILIÇDAROĞLU'NUN KORKUSU

Siyasi Partiler Yasası'nın 36. maddesine göre partilerin seçime girmesi için;

- 1- İllerin yarısında seçimden en az 6 ay önce teşkilatlanmak,
- 2- Büyük kongrelerini yapmak,
- 3- TBMM'de grup bulundurmamak gerekiyor.

Gelecek Partisi 13 Aralık 2019 tarihinde kuruldu. 13 Haziran'da 6 ayını dolduruyor. Eğer teşkilatlanmasını tamamladıysa, 14 Haziran günü için seçim kararı alınsa seçimlere girmesine bir engel yok. 9 Mart 2020 tarihinde kurulan DEVA Partisi için 9 Eylül'den itibaren alınacak bir seçim kararı yeterli oluyor. Seçimlere girme

konusunda Ali Babacan ve Ahmet Davutoğlu'nun bir kaygısı olmadığı halde, Kılıçdaroğlu onlar adına neden telaşlandı?

Kılıçdaroğlu da bir baskın seçim olmadığını biliyor. Tek korkusu, bu partilerin 1991 seçimlerinde Erbakan, Türkeş ve Aykut Edibali'nin yaptığı gibi İYİ Parti ve Saadet Partisi'yle birlikte milliyetçi ve muhafazakâr bir ittifak kurmaları. Böylece CHP'yi HDP ile baş başa bırakmaları. O yüzden milletvekili rüşveti öneriyor, o yüzden bayram günü Akşener'in kapısını çalıyor. Kılıçdaroğlu, DEVA ve Gelecek partilerinin de 'millet ittifakı'nda yer alması için hamle yapıyor. Onları siyasi olarak vesayet altına almaya çalışıyor.

ERKEN SEÇİM VAR MI?

İKTİDAR kulislerini yokluyorum, erken seçim hazırlığı yapıldığına dair bir belirti görmedim. Cumhurbaşkanı Erdoğan AK Parti teşkilatı ile bayramlaşmasında, "2023 seçimlerine kadar yoğun gayret içinde olmalıyız" dedi. Türkiye'yi seçimlere götüren Devlet Bahçeli'den de böyle bir işaret gelmedi. Ayrıca başkanlık sistemine göre erken seçime gidilse Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın görev süresi de 3 yıl geriye çekilmiş olacak.

Muhalefet ise koronavirüsten sonra başlayacak ekonomik sorunlarla karşılaşmamak için iktidarın erken seçime gideceğini düşünüyor. CHP yöneticilerinden bazıları erken seçim konusunda takım elbisesine iddiaya bile girdi.

İbrahim Kahveci

Mesele finansal değil insani

Dolar/TL paritesi 7,26'dan 6,70'e düştü. Borsa endeksi ise yükseliyor. Merkez Bankası piyasayı fonlama faizi 22 Mayıs itibari ile yüzde 8,22. Bu faiz oranı üzerinden piyasaya verilen para ise 174 milyar 888 milyon lira.

Bu yılın başında 143 milyar lira olan dolaşımdaki para ise 15 Mayıs itibari ile 209 milyar liraya ulaştı.

Para bolluğunda bu paralar nereye gidiyor?

Finansal olarak bakıyoruz:

Yılbaşında 1 trilyon 251 milyar lira olan TL mevduatları 15 Mayıs tarihinde 1 trilyon 483 milyar liraya ulaşmış oldu.

Yabancı para mevduatları ise 221,4 milyar dolardan 220,0 milyar dolara geriledi.

Kısaca para dövize gitmemiş, TL mevduatına yönelmiş görülüyor.

Peki, para mevduata gitti de oradan da kredi olarak ekonomiye yansı mı? TL kredileri 1 trilyon 633 milyar liradan 1 trilyon 989 milyar liraya yükselmiş görülüyor.

Kredilerdeki artış 4,5 ayda yüzde 22.0.

Oysa ilk 4 ayda enflasyon sadece yüzde 3,16 seviyesinde kalmış. Hatta TL mevduatları bile yüzde 18,5 artış ile kredilerin gerisinde kaldı.

Bu tabloya göre ekonomimizde muazzam bir parasal döngü sağlanmış oldu.

Bir taraftan paralar basılıyor

Bir taraftan Merkez Bankası bankalara para veriyor

Ve ortalık adeta TL kaynıyor.

Ama bu para dövize de gitmeyerek TL mevduatında kalıyor ve daha çok kredi olarak ekonomiye akıyor.

Şu anda gerçekleşen yıllık enflasyon %10,94; 12 aylık ortalama yıllık enflasyon ise %12,66 ve beklenen enflasyon ise 9,53...

Ama TL mevduat faizleri şu şekilde;

1 aya kadar vadeli %7,26
3 aya kadar vadeli %8,20
6 aya kadar vadeli %7,60
1 yıla kadar vadeli %8,08
1 yıl ve daha uzun vadeli %6,60 ve

Toplam TL mevduat ağırlıklı ortalaması %7,58

Ne gerçekleşen enflasyon ne de gelecek enflasyona bakmadan yatırımcılar paralarını reel olarak kaybetme pahasına TL mevduatına yatırmışlar.

Bu muazzam bir ekonomi yönetimidir.

Tasarruf sahibinin kaybetmesine rağmen tasarruflarını artırdığı ve yine bu tasarrufları negatif getiri ile bankalara yatırarak ucuz kredi imkânı sağladığı görülüyor.

Bu muazzam ucuzluk karşısında ekonomi çalışmış mı? Mesela krediler üretime, yatırıma dönmüş mü?

İşte orası olmuyor.

Sadece pandemi etkisi ile değil, öncesinde de kredi-üretim-büyüme dengesi sağlanamamış.

Ortada bir sorun var.

Kredi alan yatırım ve üretimini artırmıyor.

Parayı bulan tüketime gitmiş ama o da yerli değil. İşte orada da hemen imdada gümrük kapılarını kontrol etmek yetiştirdi.

Nisan ayının son 10 gününde ithal ürünleri gümrüklerde beklettik. Bu sayede içeride üretim düşmüş mü, kesilmiş mi bakmadık tabii.

Ayrıca gümrükleri her fırsatta artırarak içerdeki tekelleri adeta beslemiş olduk. Tedarik zinciri zedelenen ülkemizde hammadde ve ara malı maliyet artışı adeta sanayiciye "ÜRETME" dedi.

Ülkemiz zaten düşen enerji maliyetlerini piyasaya yansıtıyor. Rakiplerine göre oldukça dezavantajlı olan sanayiciyi bir de gümrükler üzerinden sıkıştırdık.

İşte tüm bu nedenlerin toplamında finansal göstergelerdeki makyajın reele yansımadağını, insana dokunmadığını görüyoruz.

Bu anlayış aslında 2017 yılında da uygulandı. Finansal makyajlı 7,4'lük büyüme maalesef reele yansımadı ve ardından finansalları da bozdu.

Bugün yine benzer senaryoyu uyguluyoruz. Perdenin önünü düzeltme adına perdenin arkasında derin uçurumlar oluşturuyoruz.

Ülkemizdeki güven sorunu aslında her alanda kendini gösteriyor. Makyaj ile başarılan gösterge düzeltmeleri bir türlü insanımızın refahına yansımıyor.

Bu nedenle değil midir ki, ekonomide kalıcı düzelmeyi kimse beklemesin. Reel bir iyileşme yerine, devrevi dalgalanmalar halinde aşağı giden aracın zıplamalarından başka iyileşme olmayacak diyoruz.

Yabancı sermaye neden çıkıyor?

Esfender KORKMAZ

28 Mayıs 2020

Borsadan ve iç borçlanma senetlerinden, Ocak-Nisan arasında 8 milyar 400 milyon dolar çıktı. Mayısın ilk haftasında da 1 milyar 57 milyon dolar çıktı. Yabancı sermaye çıkışı, Pandemiden önce başlamıştı. Pandemi çıkan döviz miktarını artırdı.

OCAK-NİSAN YABANCI SERMAYE ÇIKIŞI

(NET) (MİLYON DOLAR)

	HİSSE SENEDİ (BORSA)	DEVLET İÇ BORÇLANMA SENETLERİ	TOPLAM ÇIKAN
OCAK	351	527	878
ŞUBAT	687	1.801	2.488
MART	1.036	2.028	3.064
NİSAN	874	1.102	1.976
MAYISIN İLK HAFTASI	235	822	1.057
4 AYDA ÇIKAN	3.183	6.280	9.462

KAYNAK: MERKEZ BANKASI

Merkez Bankası verilerine göre, Mart ayında yurt dışı yerleşiklerin;

* Hisse senedi stoku 2019 yıl sonuna göre yüzde 32,9 oranında azalışla 21,9 milyar dolara geriledi.

* DİBS stoku, yüzde 37,8 oranında azalışla 9,6 milyar ABD dolarına düştü.

Son onbeş yıldır, spekülatif yabancı sermaye üstüne kurulu bir düzen içindeyiz. Bu nedenle yabancı sermaye çıkışı aynı zamanda Türkiye'nin dış borç riskini de artırıyor.

Yine MB verilerine göre; Türkiye'nin yurt dışı varlıkları ile yurt dışına olan yükümlülüklerinin farkı olarak tanımlanan net Uluslararası Yatırım Pozisyonu, 2020 Mart sonunda eksi 314,7 milyar ABD doları oldu.

Merkez Bankası döviz rezervleri de eriyor.

Döviz ihtiyacımız artarken yabancı sermayenin neden çıktığını iyi tespit edip önlem almalıyız. Nedenler çok ve kapsamlı olmakla birlikte önemli olan bazı nedenlere bakabiliriz.

1. Pandemi nedeniyle Dünyada sermaye hareketlerinin yavaşlaması bekleniyordu. Ancak Türkiye de döviz çıkışı pandemiden önce başladı ve yüksek miktarlara ulaştı. Pandemi dışında da çıkışı hızlandıran sorunlar var.

2. Başta Avrupa Birliği olmak üzere, uluslararası kuruluşlar Türkiye de demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğünde geri düştüğünü rapor olarak veya yaptıkları anketlerin sonucu olarak açıkladılar. Gazetecilerin hapsedilmesi de sık sık yabancı basında yer alıyor. Bu açıklamalar, Türkiye için güven kaybına neden oldu. AB geçmişte Türkiye'ye yabancı sermaye girişi açısından çıpa olmuştur. **AB ilişkilerine önem verilmesi, uyum yasalarına uyulması, demokrasi ve hukuk alanında Meclis'in reform yasası çıkarması ve bugünkü algının kırılması gerekir.**

3. Merkez Bankasına müdahale ve laf dinlemiyor diye bir başkanının değiştirilmesi, Türkiye için güven sorunu yarattı. Zira yabancı sermaye sık sık Merkez Bankalarına müdahalenin küresel sermaye hareketlerine zarar vereceğini açıklıyor. Financial Times, ABD Merkez Bankası FED'in Türkiye ile Swap hattı kurmamasının nedenini de bu müdahaleye bağlıyor.

Merkez Bankası kanunu değişmeli, bankanın bağımsızlığı teminat altına alınmalı ve aynı zamanda bu kanuna bankanın TL yanında kuru da gözetmesi ilave edilmelidir

4. İç politikada siyasi dil ağırlaştı. Medyanın tehditkar dili yanında açık açık güç gösterisi yapan sivil tehdit gurupları oluştu. Bu yolda Hükümetin tavizkar davranmaması gerekir. Sermaye ürkektir. İç politikada ağır dil ve tehditler sermayeyi daha çok ürkütüyor.

5. İş Bankasının hisselerinin hazineye aktarılması yabancı sermaye tarafından mülkiyet haklarına müdahale olarak görüldü. Mülkiyet güvencesine zarar verdi.

6. Kambiyo işlemlerinden alınan BSMV yüzde 0,2'den yüze 1'e çıkarıldı. Bundan sonra sermaye çıkışını hızlandırır mı? fazla etkili olmaz. Bu karar daha çok günlük al-sat yapanları ilgilendirir.

Kismen de bir Tobin Vergisi sayılabilir. Zira Tobin vergisi, Kambiyo işlemlerinden alınan vergidir. Amaç uluslararası döviz piyasasındaki spekülasyon amaçlı sermaye hareketlerinin yol açtığı iktisadi ve finansal dalgalanmaları önlemektir. Ancak bu vergiyi diğer ülkeler uygulamıyorsa, uygulayan ülke için rekabet imkanlarını daraltır.

Sonuç; Çin yıllardır cari fazla verdi. Sermaye birikimi yaptı. Şimdi yabancı sermayeye ihtiyaç duymuyor. Biz de önce planlı politikalar uygulayıp üretimde dışa bağımlı yapıdan kurtulup sermaye birikimi yapmalıyız. Ondan sonra yabancı sermayeye kafa tutabiliriz.

28 Mayıs 2020, Perşembe **BAŞYAZI MEHMET BARLAS**

27 Mayıs 1960 Darbesi'nin demokrasimize getirdiği ayıp ittifakın bir sonucuydu

Cumhuriyet dönemi siyasi yaşamımızın 20'nci yüzyıldaki en büyük ayıbı olan [27 Mayıs](#) 1960 askeri darbesini dünkü yıldönümünde yeniden değerlendirdik. Sanırım bu darbeden ve daha sonraki çeşitli biçimlerdeki diğer darbelerden almamız gereken dersleri almış bulunuyoruz. Yani bunların tekrar sahnelenmemeleri için, nelere dikkat etmemiz gerektiğini sanırım artık biliyoruz.

Aynı model

Bizim bloktaki askeri darbeler Amerika işaret vermeden pek olmuyor. 27 Mayıs 1960'a gelirken de, diğer Amerikan ittifakı üyelerinde benzer şeyler oluyordu. Mesela [Güney Kore](#)'de durum aynıydı. Yani şu ya da bu nedenle önce gençlik sokaklara dökülüyor sonra da bu ayaklanmalara daha geniş kitleler katılıyordu. En sonunda da ülkeyi kaos ortamından kurtarmak için asker darbe yaparak yönetime el koyuyordu.

Sağ-Sol çatışması

27 Mayıs 1960 öncesinde de, 12 Mart 1971 öncesinde de, 12 Eylül 1980 öncesinde de sokaklarda sağ-sol çatışmasına tanık olundu. Post-modern darbe denilen 28 Şubat 1997 darbesinde ise, artık bu senaryo terk edilmiş ve ana akım siyasetçiler bizzat darbeci olmuşlardı.

Kitleler sokağa çıkıyor

Bu Amerikan güdümlü darbelerin değişik zamanlarda global ölçekte aynı biçimlerde sahnelendiğini gördük. 1954'te [İran](#)'da liberal demokrat Musaddık, petrolü millileştirdiği için devrilmişti. Bizde 27 Mayıs'ı davet edenler İstanbullu ve Ankaralı üniversite öğrencileriydiler. Şili'de Allende'ye karşı yapılacak

darbenin ilk işaretlerini ellerindeki tencereleri ve tavaları birbirine vurarak sokağa dökülen ev kadınları vermişti. [Yunanistan](#)'daki Albaylar Cuntası, ülkeyi siyasetçilerin istismarından kurtarmak için darbe yapmıştı.

15 Temmuz 2016

Yaşadığımız en trajik darbe teşebbüsü olan 15 Temmuz 2016 olayları ise, artık çığırından çıkmış olan Amerikan destekli FETÖ projesiydi... Sanırım bu teşebbüs her şeyin yeniden değerlendirilmesine yol açtı ve darbe artık ittifakın da, sistemin de dışına itildi.

Ama yine de hep uyanık olmalıyız. Çünkü eski deyişle "**Eşkryanın gece ne yapacağı belli olmaz**"